

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи

професор В. Д. Марковський

“ ____ ” _____ 2020 року

Кафедра філософії

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ”

(назва навчальної дисципліни)

Навчальний рік 2020-2021

галузь знань:

01 „Освіта / педагогіка”
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність:

011 «Освітні, педагогічні науки» (ОКР „Магістр”)
(шифр і назва спеціальності)

курс:

перший

Силабус затверджено
на засіданні кафедри філософії

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від.

“ ____ ” _____ 2020 року № ____

Протокол від

“ ____ ” _____ 2020 року № ____

Завідувач кафедри

(підпис) К.І. Карпенко
(прізвище та ініціали)

Голова методичною комісією ХНМУ з
проблем гуманітарної та соціально-
економічної підготовки

“ ____ ” _____ 2020 року

(підпис) проф. Вовк О. Ю.
(прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 2020 року

Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім`я, по батькові	Марущенко Олег Анатолійович
Наукова ступінь	Кандидат соціологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри філософії
Контактний телефон	+380991654389
Електронна пошта	o.a.maruschenko@gmail.com
Адреса кафедри	м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 116
Контакти	Роб. тел. (057) 707-73-38, електронна пошта: philosknmu@gmail.com
Розклад занять	Згідно розкладу занять на II семестр
Консультації / відпрацювання	Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри

Вступ

Силабус навчальної дисципліни «Соціологічні дослідження» складений відповідно до тимчасового Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань 01 – «Освіта / педагогіка», спеціальності – 011 «Освітні, педагогічні науки».

Вивчення дисципліни «Соціологічні дослідження» спрямоване на ознайомлення студентства із освітою як об'єктом соціологічного аналізу, особливостями дослідницького поля освіти (зокрема, вищої), основними методологічними підходами (кількісними та якісними) до проведення соціологічних досліджень в освіті, а також результатами найновіших актуальних соціологічних досліджень сфери освіти (передусім, вищої).

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Соціологічні дослідження» має зв'язки з такими дисциплінами, як «Філософія освіти», «Професійна етика вищої школи», «Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні», «Планування та організація навчально-виховного процесу», «Світовий досвід та тенденції розвитку університетської освіти».

Навчальна дисципліна «Соціологічні дослідження» є курсом за вибором.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів, які дають базові уявлення про освіту.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни – сформувати поглиблене уявлення про соціальну реальність і бачення людської поведінки під соціологічним кутом зору, сформувати систему знань про соціологічний підхід до розуміння освіти, соціологічні дослідження, що здійснюються у сфері освіти.

1.2. Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

- схарактеризувати освіту як об'єкт соціологічного аналізу;
- виявити особливості дослідницького поля освіти;
- опанувати основні методологічні підходи до соціологічного дослідження освіти, дані найновіших актуальних досліджень сфери освіти.

1.3. Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

інтегральної: здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній педагогічній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та

вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії;

загальних компетентностей: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність навчатись та навчати; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

спеціальних (фахових) компетентностей: здатність розуміти основні теорії та принципи, що лежать в основі функціонування освітніх інститутів та процесів прийняття педагогічних рішень, визначають особливості освітньої системи взагалі та у сфері охорони здоров'я зокрема; володіння знаннями особливостей педагогічного процесу, його ролі і значення в сучасних умовах, сутності системи освіти та її складових, мати знання основних теорій та концепцій, функцій та процесу освіти.

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок (soft skills)*: комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі Матриці компетентностей»:

Матриця компетентностей

Класифікація компетентності за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній педагогічній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії				
Загальні компетентності				
1. Здатність до абстрактного мислення,	Знати: •пізнавальну діяльність людини,	Уміти: •аналізувати і синтезувати утворені	Заохочення та узгодження до певних дій	Створювати власне монологічне

аналізу та синтезу	спрямовану на розкриття загальних істотних зв'язків і відношень речей	поняття шляхом суджень, міркувань, умовиводів; •пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них	комунікантів. Набуття комунікативного досвіду в процесі адекватного сприйняття і розуміння змісту повідомлень	висловлювання відповідно до отриманої інформації
2. Здатність навчатись та навчати	Знати: •загальні та методологічні основи педагогіки; •теорію виховання; •теорію навчання (дидактику); •педагогічну культуру викладача; •методи і засоби навчання; •форми організації освітнього процесу; •основні категорії навчання; •принципи функції навчання; •сучасні педагогічні технології	Уміти: •проводити різні форми навчальних заходів (лекції, семінари, практичні заняття, тренінги, різні види практик); •на практиці використовувати дидактичні прийоми •визначати мету, зміст, структуру неперервної освіти впродовж життя	Реалізація комунікативних умінь з особами, що навчаються; • передача педагогічного досвіду суб'єктам навчання	Здатність навчатись упродовж життя LLL (life – long – learning); •синтезувати теорію та практику навчання
3. Здатність застосовувати знання у практичних	Знати: •основи міжособистісного спілкування;	Уміти: •розв'язувати проблеми, пов'язані з	Застосування обсягу можливих комунікативних	Керувати собою, власним психічним

ситуаціях	<ul style="list-style-type: none"> • психологію управління кадрами; • конфліктологію та шляхи вирішення конфліктних ситуацій; • оптимальну організацію освітнього процесу у вищій школі; • моделі керівництва структурним підрозділом у навчальному закладі • систему управління якістю освіти 	<p>прийняттям управлінських рішень, забезпечувати їх виконання;</p> <ul style="list-style-type: none"> • володіти культурою міжособистісного спілкування; • проводити розгляд і розв'язання конфліктних управлінських ситуацій та удосконалювати вміння у професійному середовищі; 	их зв'язків і різних аспектів професійної діяльності при вирішенні виробничих проблем	станом, володіти вербальними та невербальними навичками спілкування
-----------	---	--	---	---

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

<p>1. Здатність розуміти основні теорії та принципи, що лежать в основі функціонування освітніх інститутів та процесів прийняття педагогічних рішень, визначають особливості освітньої системи взагалі та у сфері охорони</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сутність, основні теорії та принципи, що лежать в основі функціонування освітніх інститутів, розробки і реалізації освітньої політики у певній сфері, охорони здоров'я зокрема. 	<p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснювати оцінювання, ефективності системи освіти, організацію ефективних комунікацій при прийнятті педагогічних рішень; • застосовувати навички аналізу педагогічної діяльності на практиці; • практично використовувати педагогічні методики 	Реалізація комунікативної взаємодії з представниками закладів освіти, регіонального та місцевого управління у сфері освіти в процесі здійснення медико-соціальних досліджень, організації ефективної діяльності вищого	Спроможність самостійно здійснювати педагогічну діяльність взагалі та у сфері охорони здоров'я зокрема, аналізувати існуючу ситуацію та державну політику у цій сфері,
--	---	--	--	--

здоров'я зокрема		моніторингу та оцінювання освітньої діяльності та у сфері охорони здоров'я зокрема; •обирати узгоджений комплекс принципів, цілей та методів педагогічної діяльності	навчального закладу	визначати місце освітнього закладу в системі освіти країни, регіону
2. Володіння знаннями особливостей педагогічного процесу, його ролі і значення в сучасних умовах, сутності системи освіти та її складових. Мати знання основних теорій та концепцій, функцій та процесу освіти	Знати: •теорії освіти, основні педагогічні школи і сучасні підходи до вищої освіти	Уміти: •застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності	Забезпечувати використання сучасних досягнень педагогічної науки в управлінні підприємствами, установами, організаціями	Самостійний пошук та вибір необхідних теоретичних знань у сфері менеджменту та адміністрування, адаптування їх до умов діяльності конкретної організації та застосування в практичній професійній діяльності

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання**:

1. Розуміти місце дисципліни в системі підготовки фахівця та її взаємозв'язки з іншими галузями знань і навчальними дисциплінами.

2. Знати основні категорії логіки і методології науки, логічні форми й закони наукового пізнання.

3. Знати етапи наукового дослідження та вміти визначати та планувати етапи для виконання власного дослідження.

4. Знати загальні й спеціальні методи дослідження, вміти обирати відповідні методи та інструментарій відповідно до потреб дослідження.

5. Вміти обирати та використовувати логічні форми і закони для опрацювання наукових джерел, фактів і результатів експерименту.

6. Вміти розробляти обґрунтування наукового дослідження.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни «Соціологічні дослідження» відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

Тема 1. ОСВІТА КАК ОБ'ЄКТ СОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Освіта як соціальний інститут і соціокультурний феномен.

Інституціональне дослідження освіти (внутрішні проблеми освіти як соціального інституту, соціальні аспекти діяльності суб'єктів освіти, взаємодія освіти з іншими соціальними інститутами).

Місце вищої (зокрема, медичної) освіти у структурі освіти як соціального інституту.

Соціальні функції освіти: передача накопичених знань, наступність соціального досвіду і духовна спадкоємність поколінь, соціалізація особистості, її саморозвиток і самореалізація, накопичення нею духовного, інтелектуального, соціального потенціалу.

Тема 2. ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПОЛЯ В ОСВІТІ

Об'єкти і предмети соціологічних досліджень в освіті. Макро- і мікрорівень дослідницького поля.

Традиційна тематика соціологічних досліджень освіти на різних її рівнях. Інституційні перепони для отримання достовірної соціологічної інформації.

Специфіка проведення соціологічного дослідження у конкретному навчальному закладі (на прикладі вищої медичної освіти). Основні групи респондентів та особливості комунікації з ними.

Тема 3. СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ОСВІТІ: ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ КІЛЬКІСНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

Специфіка кількісної методології соціологічного дослідження: процедура, методика, побудова вибіркової сукупності, комунікація між інтерв'юером і респондентом.

Історичний шлях використання кількісних соціологічних досліджень у вивченні освітньої проблематики (західна та вітчизняна традиції).

Переваги та обмеження кількісної методології соціологічного дослідження.

Тема 4. СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ОСВІТІ: ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЯКІСНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

Зміст і призначення якісних методів в дослідженні освіти. Теоретичні основи якісної соціології.

Основні види документів та якісний аналіз інформації.

Метод аналізу ситуацій (case study) і його пізнавальні можливості.

Глибинне інтерв'ю: теорія і технології. Фокус-групові дослідження.

Спостереження як метод збирання первинної соціологічної інформації.

Види та основні складові підсумкових документів.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів: 3	Напрямок підготовки: 01 „Освіта / педагогіка” (шифр і назва)	Курс за вибором	
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		1-й	–
		Семестр	
		2-й	–
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 8 самостійної роботи студента – 82	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	Лекції	
		2 год.	–
		Практичні, семінарські	
		6 год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		82 год.	–
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: залік			

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (заочна)					
	усього	У тому числі				
Лек		Пр	лаб	Інд	срс	
Освіта як об'єкт соціологічного аналізу	21,5	0,5	1	–	–	20
Особливості дослідницького поля у системі освіти	23,5	0,5	1	–	–	22
Соціологічні дослідження у освіті: досвід застосування кількісної методології	22,5	0,5	2	–	–	20
Соціологічні дослідження у освіті: досвід застосування якісної методології	22,5	0,5	2	–	–	20
Всього годин по дисципліні	90	2	6	–	–	80

4. Теми лекцій

	Тема	Кількість годин
1	Освіта як об'єкт соціологічного аналізу. Особливості дослідницького поля у системі освіти: застосування кількісної і якісної методології	2
	Усього:	2

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№	Тема	Кількість годин
1	Освіта як об'єкт соціологічного аналізу	1
2	Особливості дослідницького поля у системі освіти	1
3	Соціологічні дослідження у освіті: досвід застосування кількісної методології	2
4	Соціологічні дослідження у освіті: досвід застосування якісної методології. Залік	2
	Усього:	6

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№	Тема	Кількість годин
1	Освіта як об'єкт соціологічного аналізу <i>Робота з першоджерелами, опрацювання навчальної літератури, робота з нормативними джерелами, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	20
2	Особливості дослідницького поля у системі освіти <i>Робота з першоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	22
3	Соціологічні дослідження у освіті: досвід застосування кількісної методології <i>Робота з першоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка усного виступу, розробка власного соціологічного проекту (соціологічного інструментарію та плану дослідження)</i>	20
4	Соціологічні дослідження у освіті: досвід застосування якісної методології <i>Робота з першоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка усного виступу, розробка власного соціологічного проекту (соціологічного інструментарію та плану дослідження)</i>	20
	Усього	82

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Політика викладача (кафедри) Академічні очікування від студентів/-ок

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра філософії підтримує нульову толерантність до плагіату.

Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

11. Методи навчання

Вербальні – розповідь, пояснення;
наочні – презентація, ілюстрація;
практичні – індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота.

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

13. Форма оцінювання знань студентів

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік.

13.1 Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Оцінювання студентів проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ».

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

13.2 Залік

Залік для дисциплін, вивчення яких завершено – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та

передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння усіх тем з дисципліни. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

14. Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Програма навчальної дисципліни.
3. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів.
4. Методичні розробки для викладача.
5. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
6. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
7. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
8. Перелік питань для проведення підсумкового заняття.

15. Рекомендована література

Базова:

1. Практикум з курсу «Соціологічні дослідження в освіті» для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи» / О.А. Марущенко, Ю.С. Сіда. – Харків: ХНМУ, 2015. – 16 с.
2. Гавриленко І.М., Скідін О.Л. Соціологія освіти. – Запоріжжя: Етга-Пресс, 1998. – 394 с.
3. Нечаев В. Я. Социология образования. – М., 1997.
4. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження : курс лекцій / Н.В. Паніна. – К. : Наукова думка, 2002. – 255 с.
5. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования: описание, объяснение, понимание социальной реальности / В.А. Ядов. – М.: Владос, 1998.

Допоміжна:

1. Батыгин Г.С. Лекции по методологии социологических исследований / Г.С. Батыгин. – М.: Аспект Пресс, 1995. // Доступно на: <http://soc.hse.ru/socinf/mmci/lit>.
2. Войтович С.А. Социология образования // Социологический справочник / Под общей редакцией В.И. Воловича. – К.: Политиздат Украины, 1990. – С. 285-286.
3. Волович В.И. Надежность информации в социологическом исследовании / В.И. Волович. – К.: Наукова думка, 2004. – 366 с.
4. Гіденс Е. Соціологія: Пер. з англ. – К.: Основи, 1999. – 726 с.
5. Давыдов А.А. Репрезентативность выборки / А.А. Давыдов Социологические исследования. – 1990. – № 1. – С. 115–121. // Доступно на: <http://soc.hse.ru/socinf/mmci/lit>
6. Дворецька Г.В. Соціологія. Навчальний посібник. – К. : КНЕУ. – 2001.
7. Добренев В.І., Нечаев В.Я. Суспільство та освіта. – М. – 2003.
8. Дюркгейм Э. Социология образования. – М.: 1996. – 80 с.
9. Ильин В.И. Драматургия качественного полевого исследования. / В.И. Ильин. – СПб.: СПбГУ, 2006.
10. Качественные методы в социологии // Социология. Учеб. пособие. Изд-во Казанского университета, 2001. – С. 134-166.
11. Кумбс Ф.Г. Кризис образования в современном мире: системный анализ. – М.: Прогресс, 1970. – 293 с.
12. Лукашевич Н. П., Солодов В. Т. Социология образования. Консп. Лекцій. – К.: МАУП, 1997.
13. Навроцький О.І. Вища школа України в умовах трансформації суспільства. – Х.: Основа, 2000. – 240 с.
14. Нечаев В.Я. Новые подходы в социологии образования // Социс. – 1999. – № 11. – С. 84-90.
15. Профатилова Л.Г. Методическое пособие по курсу «Качественные методы в социологических исследованиях» для студентов. – Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина, 2004. – 48 с.

16. Семенова В.В. Качественные методы: введение в гуманистическую социологию. – М., Добросвет, 1998.
17. Сидоренко А.Л. Соціологія освіти. – Х.: ХГИ «НУА», 2000. – 29 с.
18. Соціологія : підручник / ред. В.Г. Городяненко. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Академія, 2002. – 559 с.
19. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / за заг. ред. В.І. Воловича. – К.: Укр. Центр духовн. культури, 1998. – 727 с.
20. Спеціальні та галузеві соціології / За ред. Пилипенка В.Є. – К.: Вища освіта, 2003.
21. Туленков Н.В. Социологическое исследование: понятие, программа, методы / Н.В. Туленков. – К. : Наукова думка, 1994.
22. Филиппов Ф.Р. Социология образования // Социс. – 1994. – № 8-9. – С. 62-70.
23. Черниш Н. Соціологія: курс лекцій / Н. Черниш. – 3-є вид., перероб. і доп. – Львів: Кальварія, 2003. – 540 с.

16. Перелік питань до заліку

1. Які соціальні проблеми характерні для сучасної освіти?
2. У чому полягає сутність і основні ознаки соціального інституту освіти?
3. Проаналізуйте структуру системи освіти.
4. Як Ви розумієте ідеологічну функцію освіти?
5. Які особливості розвитку національної системи освіти?
6. У чому взаємозв'язок освіти і культури?
7. Які парадигми університетської освіти Вам відомі?
8. У чому особливості сучасного світового освітнього простору?
9. Проаналізуйте основні концепції розвитку сучасної освіти.
10. У чому полягає культурна цінність освіти?
11. У чому специфіка навчального процесу у вищій медичній школі?
12. У чому специфіка навчальних дисциплін, планів і програм у вищій медичній школі.
13. Що характеризує взаємозв'язок освіти з розвитком продуктивних сил суспільства і відтворює його соціально-рольову структуру?
14. Як Ви вважаєте, яким чином сучасна українська освіта виконує функцію забезпечення історичної спадкоємності?
15. Як, на Ваш погляд, українська вища школа використовує історичний досвід і духовну спадщину поколінь?
16. У чому полягає сутність функції соціальної селекції?
17. Яким чином відбувається інституціоналізація української освіти?
18. Проаналізуйте роль гуманітарних і соціальних дисциплін у сучасній медичній освіті.
19. Е. Дюркгейм підкреслював, що головною функцією освіти є передача цінностей домінуючої культури. У чому її суть?
20. Які історичні типи освіти і виховних систем Вам відомі. Які їх основні риси.
21. Схарактеризуйте традиційні об'єкти і предмети соціологічного дослідження освіти. Дайте визначення макро- і мікрорівню досліджень.
22. У чому полягає специфіка тематики соціологічних досліджень освіти? Які з тем, на Ваш погляд, є ключовими і чому?
23. На прикладі закладу вищої освіти поясніть специфіку проведення соціологічного дослідження у виші.
24. У чому полягає складність побудови вибіркової сукупності в соціологічному дослідженні вишу? Як забезпечити репрезентативність вибірки?
25. Схарактеризуйте основні групи респондентів, що беруть участь у соціологічних дослідженнях у закладі вищої освіти.
26. Що може перешкоджати отриманню достовірної соціологічної інформації при організації дослідження у виші? Наведіть приклади.
27. У чому полягає специфіка проведення соціологічного дослідження у медичному університеті? Дайте аргументовані відповіді з прикладами.

28. У яких випадках застосовують кількісну стратегію організації та проведення соціологічного дослідження освіти? Надайте приклади.
29. Співставте переваги та недоліки кількісної методології соціологічного дослідження в освіті. Що, на Вашу думку, превалює і в яких випадках?
30. Схарактеризуйте методику, що застосовується при кількісній методології соціологічного дослідження (на прикладі закладу вищої освіти).
31. Що таке програма соціологічного дослідження? Опишіть методологічний розділ програми на прикладі будь-якого соціологічного дослідження у закладі вищої освіти.
32. Опишіть процедурний розділ програми на прикладі будь-якого соціологічного дослідження у закладі вищої освіти.
33. Дайте характеристику кожному з методів збору соціологічної інформації. Як Ви вважаєте, чи можна будь-який з них застосувати в умовах вишу? Аргументуйте.
34. Як Ви думаєте, чому опитування вважається найуживанішим методом збору соціологічної інформації при організації досліджень в освіті? Наведіть аргументи і приклади.
35. Дайте характеристику кожному з різновидів опитування на прикладі реальних соціологічних досліджень сфери освіти.
36. У чому особливості якісної соціології?
37. Зробіть порівняльну характеристику дослідницьких стратегій якісного і кількісного підходів.
38. Проаналізуйте основні етапи розвитку якісних методів за версією Н. Дензіна.
39. У чому суть розуміючий підхід М. Вебера?
40. Яка сутність символічного спілкування в теорії символічного інтеракціонізму?
41. У чому полягає поняття «самості» і співвідношення «І» і «Ме» у теорії символічного інтеракціонізму?
42. Які основні ідеї драматургічного підходу І. Гофмана і у чому полягають його основні концепції: «самопрезентації», «створення переднього плану», «гра за лаштунками»?
43. У чому розуміння мотивів дій як інтерпретації життєвого світу у феноменології А. Шюца?
44. Які основні підходи до аналізу повсякденності в етнометодології? Що таке провокаційні стратегії?
45. Які основні методи збору інформації в якісному дослідженні і в чому полягають їх особливості?
46. Розкрийте поняття "глибинного інтерв'ю"? Які його різновиди Ви знаєте?
47. У чому сутність наративного інтерв'ю? Які особливості його проведення і які сфери застосування?
48. Що таке напівструктуроване інтерв'ю? Які різновиди напівструктурованих інтерв'ю Вам відомі?
49. Що таке інтерактивне інтерв'ю і які особливості техніки його проведення?

50. У чому особливості методу спостереження в якісних дослідженнях?
51. Які основні методи аналізу фотографічних образів, запропоновані П. Штомкой?
52. В основі який методу лежить дослідження окремої спільноти?
53. Як проводиться аналіз даних, отриманих при застосуванні кількісної та якісної методології? Наведіть приклади.
54. Як можна провести контент-аналіз Вашої сторінки в соціальних мережах.
55. Які особливості проведення «глибинного інтерв'ю для різних соціальних освітніх груп? Наведіть приклади.